SCHOOL OF PUBLIC POLICY
CHIANG MAI UNIVERSITY

การประเมินความเสี่ยง การทุจริต ในหน่วยงานภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

Inclusive

Innovative

Transformative

สถาบันนโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในส่วนงาน

สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

1. ประเภทความเสี่ยง: ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

ชื่อกระบวนงาน/โครงการ: กระบวนการอนุมัติรับนักศึกษา/ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยและการรับสมัครผู้ช่วยวิจัย

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
1	การประกาศรับสมัครผู้ช่วยวิจัย/ผู้เข้าร่วมโครงการ	กำหนดเงื่อนไขการสมัครที่เอื้อประโยชน์ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะ
2	การพิจารณาคัดเลือกผู้สมัคร	ผู้พิจารณามีอคติหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน ส่งผลให้การคัดเลือกไม่โปร่งใส
3	การอนุมัติผลการคัดเลือกและแจ้งผล	ผลการคัดเลือกถูกแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงโดยไม่ผ่านกระบวนการที่กำหนด
4	การจัดทำสัญญาจ้างและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	การระบุเงื่อนไขสัญญาที่เอื้อให้เกิดการทุจริตในการเบิกจ่ายในภายหลัง
5	การออกหนังสืออนุมัติ/รับรองสถานะ	การปลอมแปลง แก้ไข หรืออนุมัติเอกสารราชการโดยไม่มีอำนาจหน้าที่

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)

ระดับ	โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
5	แน่นอนมาก (Almost Certain) — เกือบแน่ใจว่าจะเกิดขึ้น โอกาสเกิด > 80%	5	รุนแรงมาก (Catastrophic) — ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาพลักษณ์ งบประมาณ และการดำเนินงาน
4	น่าจะเกิดขึ้น (Likely) — มีโอกาสสูงที่จะเกิด 60-80%	4	รุนแรง (Major) — ส่งผลกระทบมากต่อการดำเนินงานและต้องใช้เวลานานในการแก้ไข
3	อาจเกิดขึ้น (Possible) — มีโอกาสปานกลาง 40-60%	3	ปานกลาง (Moderate) — ส่งผลกระทบพอสมควร สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้น
2	ไม่น่าจะเกิดขึ้น (Unlikely) — มีโอกาสน้อย 20-40%	2	น้อย (Minor) — ผลกระทบมีน้อย สามารถจัดการได้อย่างรวดเร็ว
1	แทบไม่เกิดขึ้น (Rare) — โอกาสน้อยมาก < 20%	1	น้อยมาก (Negligible) — ผลกระทบไม่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินงาน

การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Likelihood (L)	Impact (I)	Risk Score (LxI)	ระดับความเสี่ยง
1	การประกาศรับสมัครผู้ช่วยวิจัย/ผู้เข้าร่วมโครงการ	กำหนดเงื่อนไขการสมัครที่เอื้อประโยชน์ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะ	1	2	**2**	**ต่ำ**
2	การพิจารณาคัดเลือกผู้สมัคร	ผู้พิจารณามีอคติหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนส่งผลให้การคัดเลือกไม่โปร่งใส	2	2	**4**	**ต่ำ**
3	การอนุมัติผลการคัดเลือก และแจ้งผล	ผลการคัดเลือกถูกแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงโดยไม่ผ่านกระบวนการที่กำหนด	1	2	**2**	**ต่ำ**
4	การจัดทำสัญญาจ้างและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	การระบุเงื่อนไขสัญญาที่เอื้อให้เกิดการทุจริตในการเบิกจ่ายในภายหลัง	1	2	**2**	**ต่ำ**
5	การออกหนังสืออนุมัติ/รับรองสถานะ	การปลอมแปลง แก้ไขหรืออนุมัติเอกสารราชการโดยไม่มีอำนาจหน้าที่	2	2	**4**	**ต่ำ**

การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง การทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	-	การคัดเลือกผู้สมัครไม่โปร่งใส/มีผลประโยชน์ทับซ้อน	**ต่ำ**	จัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือกที่ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายและกำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียแจ้งตัวเองเพื่อหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมในการพิจารณา	ออกระเบียบ/ประกาศภายในส่วนงาน	ตลอดปีงบประมาณ	-	ผู้อำนวยการสถาบัน/หัวหน้าโครงการ
2	-	การปลอมแปลงหรือแก้ไขเอกสารราชการโดยไม่มีอำนาจ	**ต่ำ**	กำหนดให้เอกสารราชการทุกฉบับต้องผ่านการตรวจสอบและลงนามโดยผู้มีอำนาจ พร้อมจัดเก็บต้นฉบับในระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	ใช้ระบบ e-Document และจัดอบรมบุคลากร	ตลอดปีงบประมาณ	-	เจ้าหน้าที่ธุรการ/ผู้อำนวยการ

2. ประเภทความเสี่ยง: ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ชื่อกระบวนงาน/โครงการ: การบริหารงานบุคคลและการมอบหมายงานวิจัยภายในสถาบัน

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
1	การมอบหมายงานและภาระงานแก่บุคลากร	ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจมอบหมายงานเพื่อเอื้อประโยชน์หรือกลั่นแกล้งบุคลากรบางราย
2	การประเมินผลการปฏิบัติงานและเลื่อนตำแหน่ง	การประเมินผลที่ไม่เป็นธรรม หรือมีการใช้ผลประเมินเพื่อสิทธิประโยชน์ส่วนตัว
3	การอนุมัติการลา การทำงานนอกสถานที่และโอทีบุคลากร	การอนุมัติการลาหรือโอทีให้กับบุคคลพิเศษโดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ
4	การใช้ข้อมูลส่วนตัวและผลการประเมินบุคลากร	การนำข้อมูลส่วนตัวหรือผลประเมินของบุคลากรไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต
5	การตัดสินใจด้านนโยบายและทิศทางการวิจัย	ผู้มีอำนาจนำผลประโยชน์ส่วนตัวมาเกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางงานวิจัย

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ระดับ	โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
5	แน่นอนมาก (Almost Certain) — เกือบแน่ใจว่าจะเกิดขึ้น โอกาสเกิด > 80%	5	รุนแรงมาก (Catastrophic) — ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาพลักษณ์ งบประมาณ และการดำเนินงาน
4	น่าจะเกิดขึ้น (Likely) — มีโอกาสสูงที่จะเกิด 60-80%	4	รุนแรง (Major) — ส่งผลกระทบมากต่อการดำเนินงานและต้องใช้เวลานานในการแก้ไข
3	อาจเกิดขึ้น (Possible) — มีโอกาสปานกลาง 40-60%	3	ปานกลาง (Moderate) — ส่งผลกระทบพอสมควร สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้น
2	ไม่น่าจะเกิดขึ้น (Unlikely) — มีโอกาสน้อย 20-40%	2	น้อย (Minor) — ผลกระทบมีน้อย สามารถจัดการได้อย่างรวดเร็ว
1	แทบไม่เกิดขึ้น (Rare) — โอกาสน้อยมาก < 20%	1	น้อยมาก (Negligible) — ผลกระทบไม่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินงาน

การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Likelihood (L)	Impact (I)	Risk Score (LxI)	ระดับความเสี่ยง
1	การมอบหมายงานและภาระงานแก่บุคลากร	ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจมอบหมายงานเพื่อเอื้อประโยชน์หรือกลั่นแกล้งบุคลากรบางราย	2	2	**4**	**ต่ำ**
2	การประเมินผลการปฏิบัติงานและเลื่อนตำแหน่ง	การประเมินผลที่ไม่เป็นธรรม หรือมีการใช้ผลประเมินเพื่อสิทธิประโยชน์ส่วนตัว	2	2	**4**	**ต่ำ**
3	การอนุมัติการลา การทำงานนอกสถานที่ และโอทีบุคลากร	การอนุมัติการลาหรือโอทีให้กับบุคคลพิเศษโดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ	1	2	**2**	**ต่ำ**
4	การใช้ข้อมูลส่วนตัวและผลการประเมินบุคลากร	การนำข้อมูลส่วนตัวหรือผลประเมินของบุคลากรไปใช้ โดยไม่ได้รับอนุญาต	1	2	**2**	**ต่ำ**
5	การตัดสินใจด้านนโยบายและทิศทางการวิจัย	ผู้มีอำนาจนำผลประโยชน์ส่วนตัวมาเกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางงานวิจัย	2	2	**4**	**ต่ำ**

การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง การทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	-	การประเมินผลที่ไม่เป็นธรรม	**ต่ำ**	กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน วัดผลได้ และเผยแพร่ให้บุคลากรทราบล่วงหน้า พร้อมเปิดช่องทางอุทธรณ์ผลการประเมิน	ออกคู่มือการประเมินผลงานและจัดประชุมชี้แจง	ก่อนเริ่มรอบการประเมิน	-	ผู้อำนวยการสถาบันฯ
2	-	การใช้อำนาจเพื่อกำหนดทิศทางวิจัยเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว	**ต่ำ**	จัดตั้งคณะกรรมการกำกับทิศทางวิจัยที่มีผู้แทนหลายฝ่าย และมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ บันทึกรายงานการประชุมและเผยแพร่ภายในสถาบัน	ประชุมคณะกรรมการและจัดทำรายงาน	ทุกไตรมาส	-	ผู้อำนวยการสถาบันฯ/คณะกรรมการวิจัย

3. ประเภทความเสี่ยง: ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

ชื่อกระบวนงาน/โครงการ: การจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการวิจัย

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
1	การจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณโครงการวิจัย	การวางแผนงบประมาณที่เอื้อประโยชน์ให้ผู้จัดหาสินค้า/บริการบางรายเป็นการล่วงหน้า
2	กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุและบริการ	การแบ่งซื้อเพื่อเลี่ยงวิธีการจัดซื้อ หรือล็อคสเปคเพื่อเอื้อผู้จัดจ้างรายใดรายหนึ่ง
3	การเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้ช่วยวิจัยและที่ปรึกษา	การเบิกจ่ายค่าตอบแทนโดยอ้างผลงานที่ไม่ได้ดำเนินการจริง หรือซ้ำซ้อน
4	การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายเดินทางและจัดประชุม	การเบิกค่าเดินทาง/ที่พักเกินจริง หรือจัดทำเอกสารประกอบเท็จ
5	การตรวจสอบและรับรองเอกสารทางการเงิน	ผู้รับรองเอกสารไม่ตรวจสอบความถูกต้อง หรือมีส่วนได้เสียกับรายการที่รับรอง

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ระดับ	โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
5	แน่นอนมาก (Almost Certain) — เกือบแน่ใจว่าจะเกิดขึ้น โอกาสเกิด > 80%	5	รุนแรงมาก (Catastrophic) — ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาพลักษณ์ งบประมาณ และการดำเนินงาน
4	น่าจะเกิดขึ้น (Likely) — มีโอกาสสูงที่จะเกิด 60-80%	4	รุนแรง (Major) — ส่งผลกระทบมากต่อการดำเนินงานและต้องใช้เวลานานในการแก้ไข
3	อาจเกิดขึ้น (Possible) — มีโอกาสปานกลาง 40-60%	3	ปานกลาง (Moderate) — ส่งผลกระทบพอสมควร สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้น
2	ไม่น่าจะเกิดขึ้น (Unlikely) — มีโอกาสน้อย 20-40%	2	น้อย (Minor) — ผลกระทบมีน้อย สามารถจัดการได้อย่างรวดเร็ว
1	แทบไม่เกิดขึ้น (Rare) — โอกาสน้อยมาก < 20%	1	น้อยมาก (Negligible) — ผลกระทบไม่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินงาน

การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Likelihood (L)	Impact (I)	Risk Score (LxI)	ระดับความเสี่ยง
1	การจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณโครงการวิจัย	การวางแผนงบประมาณที่เอื้อประโยชน์ให้ผู้จัดหาสินค้า/บริการบางรายเป็นการล่วงหน้า	2	2	4	ต่ำ
2	กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุและบริการ	การแบ่งซื้อเพื่อเลี่ยงวิธีการจัดซื้อหรือล็อคสเปคเพื่อเอื้อผู้จัดจ้างรายใดรายหนึ่ง	2	2	4	ต่ำ
3	การเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้ช่วยวิจัยและ ที่ปรึกษา	การเบิกจ่ายค่าตอบแทนโดยอ้างผลงานที่ไม่ได้ดำเนินการจริง หรือซ้ำซ้อน	2	2	4	ต่ำ
4	การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายเดินทางและจัดประชุม	การเบิกค่าเดินทาง/ที่พักเกินจริงหรือจัดทำเอกสารประกอบเท็จ	2	2	4	ต่ำ
5	การตรวจสอบและรับรองเอกสารทางการเงิน	ผู้รับรองเอกสารไม่ตรวจสอบความถูกต้องหรือมีส่วนได้เสียกับรายการที่รับรอง	1	2	2	ต่ำ

การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	-	การแบ่งซื้อ/ล็อคสเปคในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง	ต่ำ	จัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีและเปิดเผยต่อสาธารณะ กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจรับพัสดุอย่างน้อย 3 คน และบันทึกเหตุผลการพิจารณาคัดเลือกผู้ขายทุกครั้ง	ประกาศแผนจัดซื้อในระบบ e-GP และทางเว็บไซต์สถาบัน	ตลอดปีงบประมาณ	-	เจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้อำนวยการสถาบันฯ
2	-	การเบิกจ่ายค่าตอบแทนที่ไม่ตรงกับผลงานจริง	ต่ำ	กำหนดให้ผู้ช่วยวิจัยทุกรายจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานรายเดือน และหัวหน้าโครงการลงนาม	ออกระเบียบการเบิกจ่ายภายในสถาบัน และใช้แบบฟอร์มมาตรฐาน	ทุกเดือน	-	หัวหน้าโครงการวิจัย/เจ้าหน้าที่การเงิน

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
				รับรองก่อนอนุมัติการเบิกจ่ายทุกครั้ง				
3	-	การเบิกค่าเดินทาง/จัดประชุมเกินจริง	**ต่ำ**	กำหนดอัตราค่าใช้จ่ายมาตรฐานสำหรับการเดินทางและจัดประชุม กำหนดให้แนบหลักฐานใบเสร็จทุกรายการ และให้ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบก่อนส่งฝ่ายการเงิน	ออกประกาศอัตราค่าใช้จ่ายและแนวปฏิบัติการเบิกจ่าย	ตลอดปีงบประมาณ	-	ผู้อำนวยการสถาบัน/เจ้าหน้าที่การเงิน

ลงชื่อ .....
(นางสาวธีราภรณ์ คำใจเที่ยง)
ผู้รายงาน

ลงชื่อ .....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพงษ์ บุษบงก์)
ผู้รับรองการรายงาน